

3.3.2022

USEIN KYSYTYT KYSYMYKSET / SISÄILMA

Epäilen tiloissa (koulu, päiväkot, toimisto, terveysasema tai muu julkinen rakennus) olevan sisäilmaongelmia. Miten minun tulee toimia?

Mikäli epäilet sisäilmaongelmaa julkisessa rakennuksessa, jossa olet tai esim. lapsesi olet, toimi seuraavasti:

Työntekijä:

Kerro havainnoistasi ja epäilyksistäsi esimiehellesi. Esimiehen velvollisuus on viedä asiaa eteenpäin. Ota yhteyttä myös työterveyteen. Espoon kaupungin työterveyspalvelujen käyttäminen on erittäin tärkeää, sillä sieltä saatuja tietoja käytetään hyödyksi arvioitaessa rakennuksen terveellisyyttä.

Esimies:

Esimiehen velvollisuus on viedä asiaa eteenpäin. Esimiehen ei tarvitse arvioida sitä, voisiko tiloissa olla rakennuksesta johtuvaa sisäilmaongelmaa vaan arvioinnista vastaa Tilapalvelut.

Esimies ohjaa oireilevat työntekijät työterveyteen sekä kokoaa työntekijöiden ja mahdollisesti muiden tilojen käyttäjien havainnot yhteen ja tekee palvelupyynnön [Granlund Manager huoltokirjaan](#).

Palvelupyyntöön tulee liittää huolella täytetty sisäilmaolosuhteita koskeva kyselylomake. Lomake löytyy yllä olevasta linkistä otsikon Ohjeita alta. Lomakkeessa kysytään kokemuksia tilojen olosuhteista ja kerätään tietoa oireilijoiden määrästä, joten se tulee täyttää yhdessä muun henkilökunnan kanssa. Arvioi tilanne koko rakennuksessa.

Jos olet epävarma, miten asiassa tulisi edetä, voit ottaa yhteyttä Tilapalveluiden asiakaspäälliköihin (tilapalvelut.asiakaspaallikot@espoo.fi).

Huoltaja:

Kerro sisäilmaongelmaepäilyksestäsi kohteen esimiehelle, esimerkiksi rehtorille tai varhaiskasvatusyksikön johtajalle. Kohteen esimies tekee asiasta palvelupyynnön. Ole yhteydessä kouluterveydenhoitajaan tai pienemmän lapsen ollessa kyseessä terveysasemalle. Kouluterveyshuolto tilastoi rakennuksissa oireilevien määriä.

Kouluterveydenhoitaja kokoaa yhteydenotoista yhteenvedon ja saatuja tietoja käytetään hyödyksi arvioitaessa rakennuksen terveellisyyttä.

3.3.2022

Muu tilojen käyttäjä (esim. asiakas):

Ilmoita epäilyksestäsi kohteen henkilökunnalle. Kohteen esimies tekee asiasta palvelupyynnön.

Vuokratut kohteet ja osaketilat:

Ongelman selvittely käynnistyy samalla tavalla riippumatta siitä, kuka kohteen omistaa. Sisäilmaongelmasta tehdään palvelupyyntö [Granlund Manager-huoltokirjaan](#) ohjeiden mukaisesti.

Epäilen asunnossani olevan sisäilmaongelmia. Miten minun tulisi toimia?

Espoon seudun ympäristöterveys neuvoo asuntojen sisäilmaongelmissa. [Ympäristöterveydenhuolto](#) pyytää ensisijaisesti ottamaan yhteyttä asunnontarkastuspyynnöllä.

Miten sisäilmaongelman selvittelyprosessi etenee? Milloin tiloissa tehdään sisäilmatutkimuksia?

Tilapalvelut on laatinut yhdessä muiden toimialojen kanssa menettelytapaohjeet olosuhdeongelmien ratkaisemiseksi ja ohjeet löytyvät espoo.fi-verkkosivuilta ([Sisäilmaan vaikuttavat tekijät](#)).

Prosessi lähtee liikkeelle kiinteistönhoidon ja siivouksen tarkastuksilla. Tämän jälkeen kunnossapidon tarkastusryhmä tekee rakenne- ja ilmanvaihtoteknisen tarkastuksen sekä mahdollisesti toimenpiteitä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Ellei edellä mainitut toimenpiteet ole riittäviä ongelman poistamiseksi, Tilapalveluiden sisäilmapalvelut teettää kohteeseen tarkempia sisäilmatutkimuksia ja niiden pohjalta arvioidaan tarvittavat toimenpiteet.

Kuinka kauan sisäilmatutkimusten tekeminen kestää?

Tutkimusten sisältö voi vaihdella kohteen mukaan ja tutkimuksiin osallistuvat yleensä useampi taho, joten tutkimuksiin kuluva aikakin vaihtelee. Joskus asia selviää muutamassa viikossa, mutta tutkimuksiin voi joskus kulua useita kuukausia. On myös mahdollista, että prosessin aikana tutkimus laajenee tehtyjen havaintojen seurauksena.

Voivatko oireeni johtua tietyn rakennuksen huonosta sisäilmasta?

Tämä on kysymys, johon on yleensä erittäin vaikea antaa yksiselitteistä vastausta. Sisäilmassa on lukuisia tekijöitä, joista osa voi aiheuttaa ihmisen terveydelle haittaa. Epäpuhtauksien lähteitä ovat esimerkiksi rakennuksessa oleva kosteus- ja homevaurio, pinnoittamattomat mineraalivillat tai rakennusmateriaalit ja irtaimisto. Oireilun taustalla voi olla myös rakennuksessa harjoitettava toiminta tai ihmisten mukanaan

3.3.2022

muualta tuomat epäpuhtaudet, näistä esimerkkeinä siivouskemikaalit kosmeettiset tuotteet ja eläinpöly. Myös ulkoilman epäpuhtauksia voi kulkeutua sisätiloihin. Oireiden syyn jäljittämiseksi erityisen hankalaa on se, että usein eri tekijöillä on lukuisia yhteisvaikutuksia, eikä yksittäistä syytä voida tällöin osoittaa.

Jos oireet ovat peräisin rakennuksen huonosta sisäilmasta, niin pääsääntöisesti oireilu helpottuu, kun rakennuksesta on poissa pidemmän aikaa.

Miten sisäilmaongelman selvittelyprosessin etenemisestä tiedotetaan?

Tiedottamista toteutetaan prosessin eri vaiheissa; pääsääntöisesti tutkimusten alkaessa, tutkimusraportin valmistuttua ja korjausten alkaessa ja päättyessä.

Tilapalveluiden asiakaspäälliköt toimittavat tiedotteet kohteen esimiehelle, joka hoitaa tiedotteen jakelun henkilöstölle ja huoltajille (koulut ja päiväkodit). Tiedotteet julkaitaan myös espoo.fi-verkkosivuilla ([Sisäilmakorjaukset](#)). Tiedotteissa on myös linkit tutkimusraportteihin.

Vuokra- ja osaketiloissa viestinnästä vastaa toimitilojen omistaja.

Milloin tilojen käyttäjille/huoltajille järjestetään infotilaisuus?

Tiedotustilaisuuksia järjestetään tapauskohtaisesti. Ne voivat olla joko yhteisiä tilojen käyttäjille ja huoltajille tai molemmille ryhmille erikseen. Tilaisuuksissa käsitellään kohteen sisäilmaongelmia, tehtyjä tutkimuksia, korjaustoimenpiteitä, aikataulua tai mahdollista väistön siirtymistä.

Vuokra- ja osaketiloissa mahdolliset tiedotustilaisuudet tilojen käyttäjille järjestää tilojen omistaja.

Onko tiloissa turvallista ja terveellistä olla?

Tilapalvelujen tehtävänä on tarjota terveelliset ja turvalliset tilat käyttäjille. Tilojen terveellisuuden arvioinnissa huomioidaan viranomaisille suunnatut määräykset ja ohjeet. Näitä ovat mm.

- Asumisterveysasetus ([545/2015](#)) ja [asetuksen soveltamisohje](#) (Valvira)
- [Ohje koulun ja päiväkodin olosuhdevalvontaan, terveyshaitan ennaltaehkäisemiseen sekä selvittämiseen](#) (Ohje 12/2018, Valvira)

[Sisäilmayhdisys ry](#) edistää toimia ja tutkimusta hyvän sisäilman puolesta. Heidän verkkosivuiltaan löytyy tietoa sisäilmasta, sisäilmaongelmien tutkimisesta ja hyvistä korjauskäytännöistä.

3.3.2022

Mistä tutkimusraportit löytyvät?

Tutkimusraportit julkaistaan yhdessä tiedotteiden kanssa espoo.fi-verkkosivuilla ([Sisäilmakorjaukset](#)).

Milloin tiloista siirrytään väistöön?

Väistötiloihin siirrytään silloin, kun korjaukset ovat niin laajoja, että toiminta niiden aikana on mahdotonta tai vaikeaa. Väistötiloihin siirtyminen voi johtua sisäilmakorjauksen lisäksi rakennuksen vaatimista vuosi- ja peruskorjauksista. Väistötila pyritään ensisijaisesti löytämään omalta alueelta. [Väistötilaperiaatteet](#) löytyvät espoo.fi-verkkosivuilta.

Miten voimme saada tiloihin ilmanpuhdistimia?

Sisäilmaongelman selvittäminen lähtee aina liikkeelle huoltokirjaan tehdystä palvelupyynnöstä. Ilmanpuhdistimia ei automaattisesti tilata rakennuksiin, joissa koetaan sisäilmaongelmia, sen sijaan ongelmien syy pyritään selvittämään ja rakennus korjamaan näiltä osin. Ilmanpuhdistimet ovat vasta toissijainen tai tilapäinen keino.

Tilapalvelut-liikelaitos tilaa tarvittaessa ilmanpuhdistimet rakennuksessa tehtyjen tutkimusten ja tekemänsä kokonaisarvioinnin perusteella.

Milloin kohteeseen perustetaan kohdekohtainen sisäilmaryhmä?

Tarve kohdekohtaiselle sisäilmaryhmälle arvioidaan tapauskohtaisesti. Tarpeen arvioi Tilapalvelut. Ryhmän päätehtävänä on varmistaa hyvä tiedonkulku kohteen tilanteesta. Ryhmään kutsutaan Tilapalveluiden edustajien lisäksi ainakin kohteen esimies, työntekijöiden edustaja, työsuojeluvaltuutettu ja työterveyshuollon edustaja. Kouluissa ryhmään kutsutaan kouluterveydenhuollon ja vanhempainyhdistyksen edustaja.

Korjausten jälkeen tiloissa oireillaan edelleen. Ovatko korjaukset epäonnistuneet?

Korjausten tavoitteena on aina sisäilmaongelman poistaminen niin, että tilojen käyttöä voidaan jatkaa ilman oireita. Käytännössä on kuitenkin havaittu, että vaikka rakennus olisi korjattu perusteellisesti ja siivottu asianmukaisesti, kaikkein herkimmät henkilöt voivat edelleen oireilla tiloissa korjausten jälkeenkin. Oireiden esiintyminen korjausten jälkeen ei siis ole automaattisesti merkki siitä, että korjaukset olisivat epäonnistuneet.

Korjausten päätyttyä kestää jonkin aikaa ennen kuin sisäilma on laadultaan tasaantunut, uusista materiaaleista irtoaa haihtuvia yhdisteitä heti asennuksen jälkeen, mutta pitoisuudet tasaantuvat puolesta vuodesta vuoteen korjausten jälkeen.

3.3.2022

Kaikissa kohteissa on seuranta-aika (vaativimmissa kohteissa kuusi kuukautta), jolloin Tilapalvelut seuraa kohteen tilannetta.

Olemme siirtymässä väistöön. Pitääkö irtaimisto puhdistaa tai hävittää?

Irtaimisto puhdistetaan ja pyyhitään pölystä ennen muuttoa väistöön tai uusiin tiloihin.

Irtaimiston puhdistustarve riippuu siitä, millaisesta ongelmasta kohteessa on ollut kyse. Kaikki selvästi homeelle haiseva irtaimisto, joissa on näkyvää homekasvua (esim. pilkkuja) hävitetään. Muut irtaimisto puhdistetaan soveltaen Työterveyslaitoksen ohjetta ([Ohje siivoukseen ja irtaimiston puhdistukseen kosteus- ja homevauriokorjausten jälkeen](#)).

Miten maaperästä sisäilmaan kulkeutuva radon otetaan huomioon?

Suomen säteilylainsäädäntö uudistui vuonna 2018. Uuden säteilylain mukaan työnantajan velvollisuus on mitata työpaikan radonpitoisuus radonalueilla, joihin Espoo kokonaisuudessaan kuuluu. Jos mittaustulos ylittää sallitun arvon (300 Bq/m³), rakennuksessa tehdään radonkorjaus tai huolehditaan ilmanvaihdon avulla, että työnaikainen radonpitoisuus ei ylitä raja-arvoa.

Lisätietoa radonista löytyy espoo.fi-verkkosivuilta ([Radon](#)).

Espoon kouluissa on toteutettu radonmittaukset vuosina 2017 ja 2018. Päiväkodeissa mittauksia on tehty pääosin vuonna 2020 ja osin jo vuonna 2018. SOTE-kiinteistöjen mittaukset tehtiin vuonna 2021, ja kaikkien muiden kiinteistöjen (lähinnä liikunnan ja kulttuurin käyttämiä rakennuksia), joissa kaupungin työntekijöitä on, talvikaudella 2021–2022.

Jatkossa radonmittauksia tehdään uusissa ja peruskorjatuissa rakennuksissa.